

Kaderrichtlijn Water

Iris Kieft

● *NautaDutilh*

International Law Firm | Amsterdam · Brussels · London · Luxembourg · New York · Rotterdam

Agenda

1.

Actualiteit

2.

Wettelijk
kader

3.

Handhaving

Is water het nieuwe stikstof?

23 mei 16:00

Nederland stelt chemiereus 3M aansprakelijk voor Zeeuwse pfas-schade

Lisa van der Velden, Caitlin Stoker, Marceline Bresson

Vechtstromen pakt negen zuiveringen aan vanwege extra strenge KRW-eisen

Lozingen

H2O ACTUEEL · 18 OKTOBER 2023

Het kost steeds meer moeite om schoon drinkwater uit de Maas te halen

ruimte en milieu / nieuws

Volgens Raad gaat Nederland de Kaderrichtlijn Water niet halen

Nieuw rapport van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur.

Jurgen Tiekstra · 11 mei 2023

Analyse · 4 juli 15:11

Nederland creëert zijn eigen watercrisis

Marceline Bresson, David Kabel

NautaDutilh

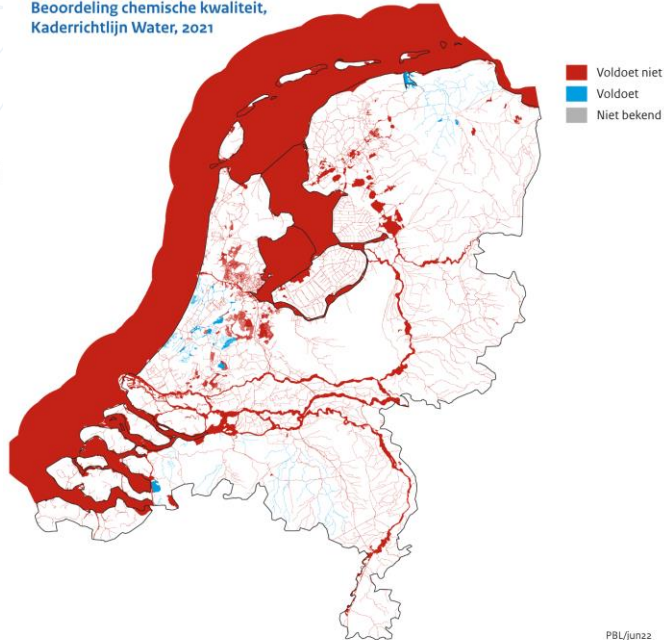
Kaderrichtlijn water | Doelstelling

Oppervlaktewater en grondwater in de lidstaten van de EU zijn uiterlijk in 2027 van 'goede kwaliteit' – zowel chemisch (schoon) als ecologisch (gezond)

Artikel 4 lid 1 KRW: lidstaten moeten maatregelen nemen ter herstel en verbetering, maar ook maatregelen ter voorkoming van achteruitgang van de toestand van het water

Hoe doet Nederland het? Slecht

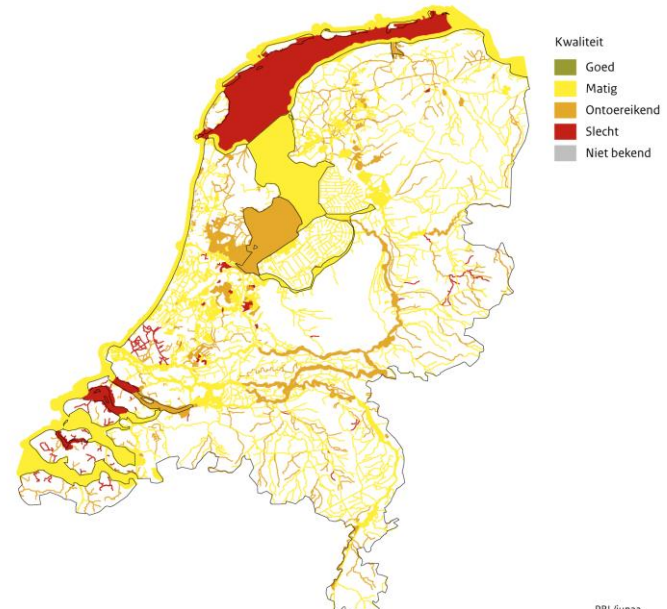
Beoordeling chemische kwaliteit,
Kaderrichtlijn Water, 2021

Bron: IHW (waterschappen, RWS); bewerkt door PBL

PBL/jun22
www.clo.nl/nh143809

Beoordeling ecologische kwaliteit, Kaderrichtlijn Water, 2021

Bron: IHW (waterschappen, RWS); bewerkt door PBL

PBL/jun22
www.clo.nl/nh143809

Kaderrichtlijn Water | Waarom staat NL er zo slecht voor?

Waterstaatkundige ingrepen voor waterveiligheid en landwinning (dammen, dijken inpoldering) → wijzigingen in natuurlijke stroming (zoet/zout) en afzetting sediment → impact natuurlijke trekroutes / leefgebied planten en vissen

Vervuiling door lozingen → pas sinds jaren '70 strengere regels en blijft aandachtspunt (nieuwe stoffen / bekendheid met risico's, e.g. PFAS, medicijnresten, gewasbeschermingsmiddelen)

Intensivering watergebruik → plant- en diersoorten in de knel door drukke vaarroutes; ecosystemen verliezen veerkracht

Klimaatverandering en toenemende droogte: natte vs. (extreem) droge periodes → risico op verzilting; bedreiging drinkwatervoorziening en landbouw; ontwikkeling (giftige) flora en fauna

Kaderrichtlijn water | Waarom nu relevant?

2027 = *harde deadline* (sinds 2015 al met max. 2x 6 jaar verlengd)

Resultaatsverplichting, *tenzij door natuurlijke omstandigheden niet mogelijk*

Reden tot zorg: waterkwaliteit in Nederland staat er *niet* goed voor

Stroomgebieden

- Stroomgebieden Nederland: Eems, Rijn, Maas en Schelde
- Voor elk stroomgebied:
 - Stroomgebiedbeheerplan (elke 6 jaar herzien)
 - Milieudoelstellingen
 - Maatregelenprogramma om milieudoelstellingen te bereiken, bijv. verwijderen waterbodems, verbeteren zuiveringsvermogen en verminderen bestrijdingsmiddelen
 - Onderzoeks- en rapportageverplichtingen

Deelstroomgebieden Kaderrichtlijn Water

Bron: Rijkswaterstaat

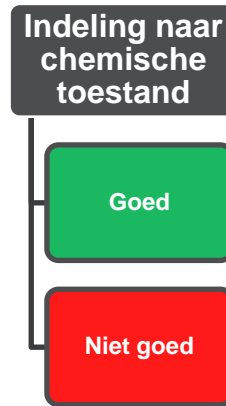
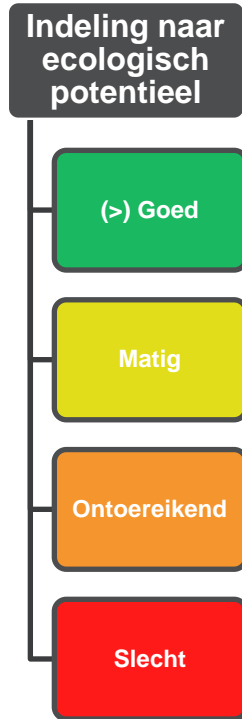
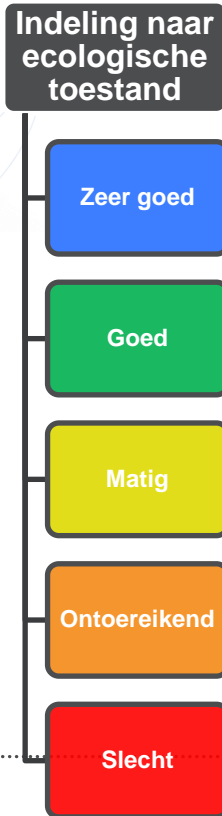
PBL/jul20
www.clo.nl/nl141205

“Goede” waterkwaliteit

Grond- en oppervlaktewateren dienen in 2027 in ‘goede staat’ te verkeren:

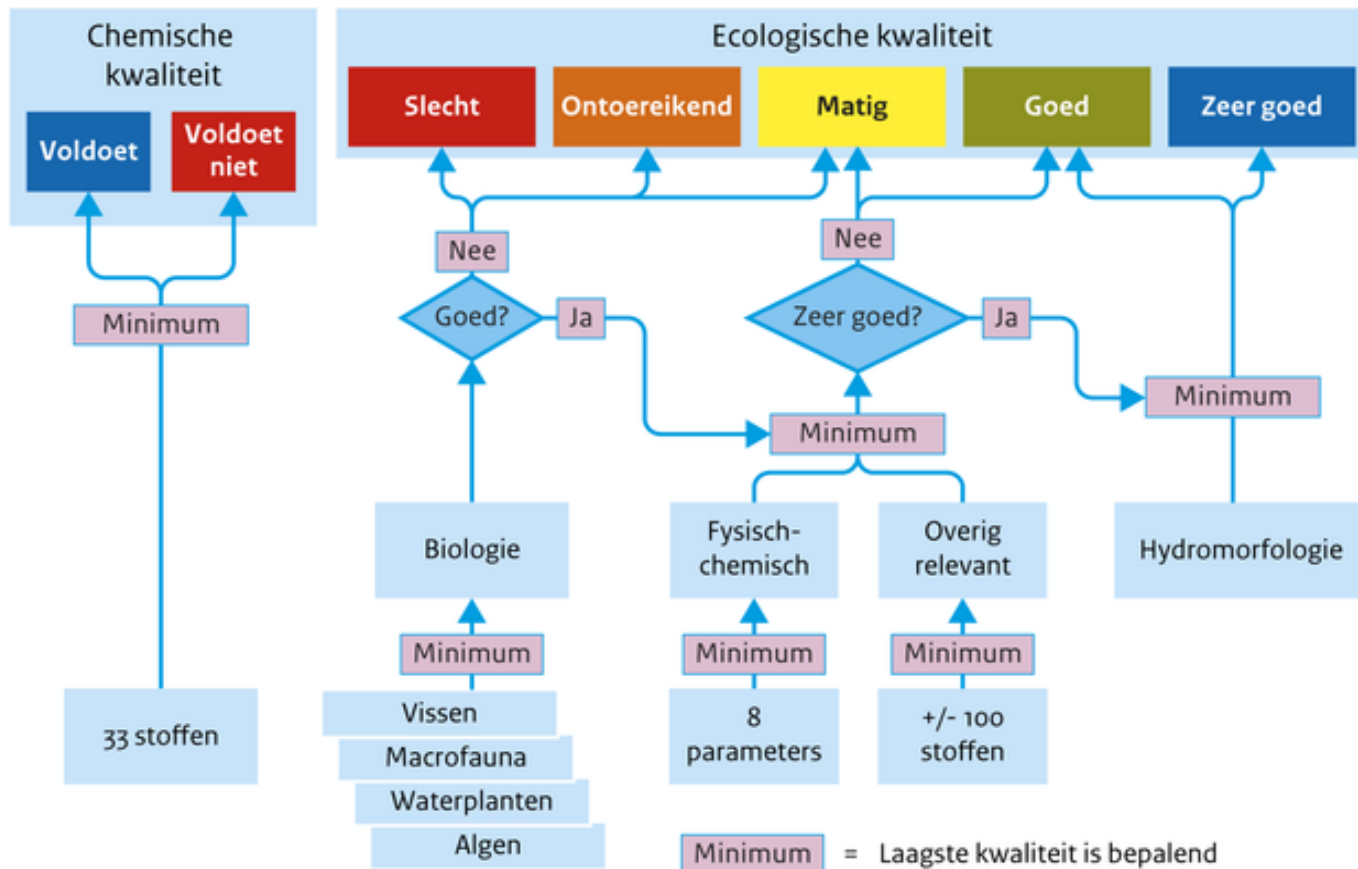
- *Oppervlaktewater*: zowel chemische kwaliteit (vervuilende stoffen in het water) als ecologische kwaliteit (goede omstandigheden voor plant en dieren)
- Daarnaast: specifieke doelen voor beschermde gebieden, waaronder Natura 2000- en drinkwatergebieden (bijlage IV KRW): strengste doelstelling geldt

Klassenindeling ecologische en chemische toestand

De indeling van een oppervlaktewaterlichaam in een toestandklasse komt overeen met de laagste toestandklasse waarin de chemische toestand, onderscheidenlijk het ecologische potentieel, verkeert.

Beoordeling waterkwaliteit volgens Kaderrichtlijn Water

Watertemperatuur

- Bij koelwaterlozingen op grote rivieren wordt momenteel uitgegaan van een maximumtemperatuur in het ontvangende water van 28°C
 - Risico bestaat dat bedrijven gedeeltelijk of geheel moeten worden stilgelegd tijdens droge periodes
- Het Rijk heeft wens uitgesproken in 2023 de beoordelingssystematiek waterlozingen aan te passen (nog niet gebeurd)
 - BBT-document: CIW 4 2004-11 Beoordelingssystematiek warmtelozingen
 - Maximumtemperatuur in het ontvangende water van 25°C
- Overgang van vergunningen voor bestaande lozingen naar de nieuwe temperatuur
 - Er wordt gekeken naar het opnemen van een minimalisatieverplichting waarbij stapsgewijs wordt toegewerkt naar de nieuwe doeltemperatuur
- Voor nieuwe lozingsinitiatieven zal 25°C de nieuwe maximumtemperatuur worden

Blijven lozen met huidige vergunning?

Bestaande activiteiten: in beginsel mogelijk

- Handhaving in beginsel alleen mogelijk als er andere stoffen worden geloosd dan vastgelegd in de vergunning, of wanneer meer wordt geloosd dan de vergunning toestaat.
- Ook na het verkrijgen vergunning moeten zeer zorgwekkende stoffen worden zo veel mogelijk worden teruggedrongen.

Echter: het bevoegd gezag:

- kán vergunning wijzigen en aanvullen, en,
- moet in sommige gevallen geheel of gedeeltelijk intrekken, tenzij wijziging of aanvulling voorschriften of beperkingen oplossing biedt.

Indien
vergunningsvoorschriften
ontoelaatbaar zijn

Indien het waterlichaam
de belasting zelf niet
meer aankan

Ontwikkeling: herzien vergunningen: Pilot RWS.

Nieuwe lozingsactiviteiten (Omgevingswet)

Nieuw activiteiten:

Kunnen worden toegestaan afhankelijk van:

1. de lozing
2. staat van het oppervlaktewater

De staat van het oppervlaktewater mag in ieder geval niet achteruit gaan.

Nieuwe Activiteiten:

Vergunningen worden in beginsel alleen verstrekt als de activiteit geen verslechtering van de kwaliteit van het oppervlaktewater teweeg brengt en niet leidt tot het **niet** voldoen aan de omgevingswaarden:

- goede chemische toestand (artikel 2.10 Bkl)
- een goede ecologische toestand (artikel 2.11 Bkl)
 - In plaats van een goede ecologische toestand kan het bereiken van goed ecologisch potentieel als eis gelden (artikel 2.12 Bkl).

Verbod op achteruitgang

- Wanneer is sprake van *achteruitgang* in de zin van de KRW?
 - Het begrip achteruitgang is in de KRW niet gedefinieerd
 - Het hof van Justitie heeft verduidelijkt wanneer sprake is van achteruitgang
 - Achteruitgang op grond van artikel 16, lid 2 Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009:
 - de toestand van een waterlichaam in een lagere toestandklasse terecht is gekomen, of
 - de kwaliteit van het waterlichaam in de laagste toestandklasse, bepaald overeenkomstig het monitoringsprogramma, is verslechterd.

"[...] zodra de toestand van ten minste één van de kwaliteitselementen als bedoeld in bijlage V bij die richtlijn een klasse achteruitgaat, zelfs als die achteruitgang niet tot gevolg heeft dat het oppervlaktewaterlichaam in het algemeen wordt ingedeeld in een lagere klasse. Indien het betreffende kwaliteitselement als bedoeld in deze bijlage zich reeds in de laagste klasse bevindt, vormt iedere achteruitgang van dat element evenwel een achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam."

Zie bijv.
HvJEU 5
mei 2022,
C-525/20,
ECLI:EU:C:2
022:350

Verbod op achteruitgang

- Tijdelijke achteruitgang (artikel 4, lid 6 KRW)
- Uitspraak Hof van Justitie in de zaak C-525/20 (Association France Nature Environnement)

[...] Terwijl de verplichting om achteruitgang van de toestand van oppervlaktewaterlichamen te voorkomen, niet betekent dat de lidstaten bij de beoordeling van de verenigbaarheid van een programma of een project met de doelstelling om te voorkomen dat de waterkwaliteit achteruitgaat, rekening moeten houden met tijdelijke effecten van korte duur en zonder langetermijneffecten wanneer vaststaat dat dergelijke effecten naar hun aard slechts een geringe impact hebben op de toestand van waterlichamen en dus niet tot achteruitgang van die toestand kunnen leiden, ligt dat immers anders wanneer vaststaat dat dergelijke effecten een achteruitgang kunnen teweegbrengen in de zin van punt 27 van het onderhavige arrest, ook al is die van tijdelijke aard.

Zie bijv.
HvJEU 5
mei 2022,
C-525/20,
ECLI:EU:C:2
022:350

Wanneer is achteruitgang toegestaan?

- Artikel 4, lid 7 KRW en geïmplementeerd in artikel 3, lid 2 Bkmw 2009:
 - Ontheffing mogelijk indien het niet voorkomen van achteruitgang van de toestand van een oppervlakte of grondwaterlichaam het gevolg is van:
 - nieuwe veranderingen van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam; of
 - wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen,
 - of wanneer het niet voorkomen van achteruitgang van een zeer goede toestand van een oppervlaktewaterlichaam naar een goede toestand het gevolg is van nieuwe duurzame activiteiten van menselijke ontwikkeling
 - Mits het bereiken van de doelstellingen van de KRW in andere waterlichamen in hetzelfde stroomgebiedsdistrict niet blijvend verhinderd wordt en de veranderingen/wijzigingen verenigbaar zijn met andere EU-milieuvoorschriften en is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - Alle haalbare stappen om negatieve effecten tegen te gaan
 - Reden voor veranderingen/wijzigingen zijn genoemd in het Stroomgebiedbeheersplan
 - Reden voor veranderingen/wijzigingen zijn – kort gezegd – van hoger openbaar belang
 - Dit nuttige doel kan niet worden bereikt met andere, voor het milieu aanmerkelijk gunstigere middelen wegens technische haalbaarheid of onevenredig hoge kosten

Bevoegd gezag toezicht en handhaving

Hoofregel: beheerder is bevoegd gezag (artikel 8.1, eerste lid, Waterwet)

De beheerder heeft tot taak zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van het bij of krachtens de hoofdstukken 5 en 6 of krachtens artikel 10.1 bepaalde (...).

De bevoegdheid om handhavend op te treden (artikel 8.5 Waterwet)

De minister van Infrastructuur en Waterstaat

Handhavingsinstrumenten

Bestuursrechtelijke handhaving

- a. Last onder bestuursdwang (artikel 8:5 Waterwet)
- b. Last onder dwangsom (artikel 8:6 Waterwet jo. artikel 5:32, eerste lid, Awb)
- c. Intrekking van de vergunning (artikel 8.4 Waterwet)
- d. Tegengaan vertrek vaartuigen (artikel 8.8 Waterwet)

Strafrechtelijke handhaving

- a. Hechtenis, taakstraf of geldboete (artikel 1a Wet op de economische delicten)
- b. Bestuurlijke strafbeschikking (artikel 257ba Sv en Bijlage II bij het Besluit OM-afdoening)

Privaatrechtelijke rechtsgang

- a. Aansprakelijkheidstelling obv onrechtmatige daad

Vragen?

Iris Kieft
Associate Partner

+31 6 20 00 64 40

Iris.Kieft@nautadutilh.co

[m](#)

